

بررسی چشم‌انداز مذاکرات هسته‌ای در چهارچوب گفت‌وگوهای ایران و تروئیکای اروپایی در گفت‌وگو با رحمن قهرمانپور

صلح اوکراین مقدمه‌ای برای توافق هسته‌ای است

انجام گفت‌وگوهای ایران و تروئیکای اروپایی در هفته‌های اخیر این پرسش‌ها را به میان می‌کشد که آیا روند کنونی با تکیه بر گزاره‌های «برجام» امکانی برای احیا دارد؟ و اساساً نسبت و تأثیر تحولات پرشتاب منطقه و جهان از تیرماه ۱۴۰۰ یعنی زمان تحویل پرونده مذاکرات احیای «برجام» به دولت سیزدهم با رخدادهای کنونی چیست؟ رحمن قهرمانپور، صاحب‌نظر سیاست خارجی و مسائل راهبردی در گفت‌وگو با «ایران» به این پرسش‌ها پاسخ داده است که از نظرتان می‌گذرد.

◀ ایران در حالی گفت‌وگو با تروئیکای

اروپایی را با هدف حل و فصل پرونده هسته‌ای به جریان انداخته است که به نظر می‌رسد دو طرف در سال‌های اخیر ذیل تنش نظامی اوکراین از هم فاصله معناداری گرفته‌اند. تأثیر این عامل را بر پرونده هسته‌ای چطور می‌بینید؟

تأثیرگذاری پرونده صلح اوکراین بر گفت‌وگوهای هسته‌ای ایران را می‌توان از چند منظر بررسی کرد؛ اول از منظر تأثیراتی است که این صلح بر روابط بین قدرت‌های بزرگ و مشخصاً روابط میان آمریکا، روسیه و چین خواهد داشت. در صورتی که این صلح باعث بهبود روابط بین این کشورها شود، ممکن است شاهد این باشیم که مانند دوران برجام، یک توافق و همکاری، ولو مقطعی، بین این قدرت‌های بزرگ در مورد پرونده هسته‌ای ایران به وجود آید. برعکس، اگر نتیجه این صلح منجر به افزایش اختلاف و فاصله میان روسیه، چین و آمریکا شود، در آن صورت

ممکن است این وضعیت تأثیر منفی بر گفت‌وگوهای هسته‌ای داشته باشد. می‌دانیم که روسیه و چین نقش مستقیم چندانی در مذاکرات نداشتند، اما با توجه به تحولاتی که بعد از جنگ اوکراین رخ داده است، به نظر می‌رسد که آنها به نقش ضعیفی که در گذشته داشتند بسنده نخواهند کرد و مخصوصاً روسیه سعی خواهد کرد که در شرایط جدید از نقش‌آفرینی در این پرونده برای احیای جایگاه خود در سیاست بین‌الملل استفاده کند.

◀ آیا صلح اوکراین می‌تواند متغیر

اثرگذاری بر حل پرونده هسته‌ای باشد؟ بله اگر این صلح منجر به بهبود روابط آمریکا و روسیه شود، در آن صورت این احتمال وجود دارد که همکاری مسکو با واشنگتن در مورد پرونده هسته‌ای ایران بیشتر از گذشته شود. ما از سال ۲۰۰۸ تا ۲۰۰۸ شاهد بودیم که مسکو در پرونده هسته‌ای ایران به نوعی با دولت آمریکا همکاری می‌کرد و مانع صدور

قطعه‌نامه‌ها نمی‌شد و آنها را وتو نمی‌کرد. هرچند فعلاً نمی‌توان ادعا کرد که روابط آمریکا و روسیه می‌تواند به همان دوران طلایی ۲۰۰۱ تا ۲۰۰۸ برگردد، اما این احتمال ضعیف است که مسکو برای بهبود روابط خود با واشنگتن به دنبال استفاده از برگ برنده ایران باشد و با توجه به روابط نزدیکی که با ایران دارد، بخواهد در این پرونده نقش‌آفرینی کند. برخی‌ها سفر آقای لاوروف به تهران را در این راستا ارزیابی می‌کنند. از سوی دیگر اگر این صلح منجر به بهبود نظام کنترل تسلیحاتی در جهان شود و به عنوان مثال مذاکرات آمریکا و روسیه درباره تمدید پیمان استراتژیک جدید که متوقف شده بود، دوباره آغاز شود، در آن صورت پرونده هسته‌ای ایران هم می‌تواند شامل این مسأله شود. به این معنا که روسیه و چین تا حدی بیشتر از گذشته در مورد حفظ نظم هسته‌ای بین‌المللی با آمریکا همکاری کنند و نتیجه این کار هم این خواهد بود که احتمالاً هم روسیه و هم چین